

ІПКЄФ
НФДУ

Міністерство охорони здоров'я України
Національний фармацевтичний університет
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації
Кафедра фармацевтичної технології, стандартизації та сертифікації ліків

Матеріали

*III Науково-практичної Internet-конференції
з міжнародною участю*

ФАРМАЦЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ

Харків, 16 червня 2026

Міністерство охорони здоров'я України
Національний фармацевтичний університет
Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації

Ministry of Health of Ukraine
National University of Pharmacy
Institute for Advanced Training of Pharmacy Specialists

**ФАРМАЦЕВТИЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ,
СТАНДАРТИЗАЦІЯ
ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ**

PHARMACEUTICAL TECHNOLOGIES, STANDARDIZATION,
AND QUALITY ASSURANCE OF MEDICINES

Матеріали
III Науково-практичної Internet-конференції з міжнародною участю
16 червня 2026 року

Materials of the
III Scientific and practical Internet conference with international participation
June 16, 2026

ХАРКІВ
KHARKIV
2026

УДК 615.1:615.3(06)

М 78

Редакційна колегія: проф. Кухтенко О. С., проф. Рубан О. А., проф. Половко Н. П., доц. Суріков О. О., доц. Опрошанська Т. В., проф. Шпичак О. С., проф. Лебединець В. О., проф. Журавель І. О., проф. Яковенко В. К., доц. Ковальов В. В., доц. Шевченко В. О., доц. Криськів О. С., доц. Скребцова К. С., доц. Губченко Т. Д., доц. Фетісова О. Г., асист. Паливода П. В.

Реєстраційне посвідчення УкрІНТЕІ № 825 від 17.11.2025

М78 **Фармацевтичні технології, стандартизація та забезпечення якості лікарських засобів / Pharmaceutical technologies, standardization and quality assurance of medicines** : матеріали III Internet-конф. з міжнар. участю (16 червня 2026 р., м. Харків) / редкол.: О. С. Кухтенко, О. А. Рубан, Н. П. Половко [та ін.]. – Харків : НФаУ, 2026. – 321 с. (Серія «Наука»).

Збірник містить матеріали науково-практичної Internet-конференції, присвячені висвітленню різних аспектів функціонування фармацевтичного сектора галузі охорони здоров'я: сучасних тенденцій у сфері розробки, досліджень, виробництва, дистрибуції, контролю якості лікарських засобів, медичних виробів, косметичних продуктів, дієтичних добавок та інших товарів аптечного асортименту, а також теоретичним і прикладним аспектам впровадження й розвитку систем управління якістю, екологічної проблематики в діяльності фармацевтичних організацій тощо.

Видання призначене для широкого кола наукових і практичних фахівців у галузі фармації та медицини, магістрантів, аспірантів, докторантів, працівників фармацевтичних підприємств, викладачів закладів освіти.

Редколегія може не поділяти погляди авторів.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за точність наведених фактів, цитат, економіко-статистичних даних, власних імен та інших відомостей. Матеріали подаються мовою оригіналу.

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ПРИ РОЗРОБЦІ ЗАСОБІВ ДЛЯ ПОРОЖНИНИ РОТА

Негода Т. С., Полова Ж. М., Коломіць Я. В.

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, м. Київ, Україна
t-negoda@meta.ua

Вступ.

Захворювання ротової порожнини вважаються одними з найпоширеніших захворювань у світі та створюють серйозні проблеми для здоров'я та економіки багатьох країн.

За оцінками, близько 3,5 мільярда людей у світі страждають від широкого спектру захворювань ротової порожнини, включаючи карієс, захворювання ясен (пароданту), втрату зубів та рак ротової порожнини.

Оскільки захворювання ротової порожнини суттєво пов'язані із соціально-економічним статусом (дохід, освіта та професія) та соціальними детермінантами здоров'я, поширеність захворювань ротової порожнини серйозно зростає серед бідніших, маргіналізованих та соціально неблагополучних груп суспільства.

Незважаючи на те, що захворюванням ротової порожнини можна легко запобігти та лікувати на ранніх стадіях, вони дуже поширені. Було запропоновано кілька пояснень для пояснення цієї тенденції зростання, але увага зосереджена на вартості лікування захворювань ротової порожнини. Доступні методи лікування захворювань ротової порожнини є дорогими і не входять до програм загального медичного страхування у багатьох країнах, що розвиваються.

Оплата за догляд за здоров'ям ротової порожнини може створювати значний тягар для домогосподарств, навіть заважаючи їм витратити кошти на предмети першої необхідності.

Оскільки тягар власних витрат на догляд за здоров'ям порожнини рота є високим у багатьох країнах, а система охорони здоров'я не захищає від катастрофічних наслідків медичних послуг, захворюваннями порожнини рота значною мірою нехтують.

Крім того, лікування захворювань порожнини рота може спричинити деякі небажані побічні ефекти, такі як плями на зубах, алергічний контактний стоматит.

Освіта в галузі здоров'я порожнини рота – це освітній процес, метою якого є формування або зміна поведінки людей через знання та підтримка або покращення їхнього здоров'я.

Тому страх перед несприятливими побічними ефектами та страх перед стоматологом вважаються негативними факторами, що сприяють уникненню необхідних послуг з охорони здоров'я порожнини рота деякими пацієнтами. На відміну від вищезазначеного, повідомлялося, що альтернативні підходи, засновані на традиційній медицині та рослинних продуктах, можуть призвести до успішного лікування захворювань порожнини рота.

Оскільки традиційна медицина є доступною, безпечною, легкодоступною та культурно звичною, лікарські рослини та рослинні препарати все частіше використовуються як частина первинної медико-санітарної допомоги в більшості частин світу.

За останні роки опубліковано все більше літератури щодо використання традиційної медицини та рослинних продуктів для лікування різних захворювань ротової порожнини.

Наприклад, натуральні фітохімічні речовини, виділені з рослин, вважаються гарною альтернативою синтетичним хімічним речовинам, що використовуються для лікування стоматологічних проблем.

Мета дослідження.

Метою цього дослідження є представлення комплексного систематичного огляду сучасної опублікованої літератури про ефективність лікарських рослин та рослинних продуктів, що використовуються для покращення здоров'я порожнини рота з використанням підходу, спрямованого на зміцнення здоров'я.

Матеріали та методи.

В нашому дослідженні ми застосовували бібліосемантичний метод.

Результати дослідження.

Цей систематичний огляд оцінював застосування рослинних препаратів для лікування захворювань ротової порожнини та зубів і включав дослідження за участю 90 підлітків, які використовували лікарські рослини та рослинні продукти для догляду за ротовою порожниною.

Було показано, що лікарські рослини та рослинні продукти покращують широкий спектр клінічних результатів у пацієнтів із захворюваннями ротової порожнини. У більшості включених досліджень ефективність та безпека лікарських рослин і рослинних продуктів були проілюстровані у порівнянні зі стандартними або традиційними методами лікування для покращення стану гінгівіту, пародонтиту, зменшення зубного нальоту, болю та якості життя у більшості включених досліджень.

Системне введення та місцева доставка ліків є важливими способами їх введення. Однак системне введення може спричинити багато інших проблем, таких як лікарська стійкість, дисбактеріоз та системні побічні ефекти. Антибактеріальний ефект також обмежений, оскільки дуже мало ліків може потрапити до ділянки ураження ротової порожнини після системного кровообігу.

Результати цього систематичного огляду показують використання місцевих препаратів замість пероральних або системних препаратів. Трав'яні суміші готувалися в широкому діапазоні форм, таких як гелі, пасти, ополіскувачі для ротової порожнини, капсули, олії та мазі.

Найчастіше використовуваними рослинними препаратами були гелі, ополіскувачі для ротової порожнини та пасти відповідно. Незважаючи на відсутність фармакологічних досліджень для підтвердження їхньої безпеки, наші результати підкреслили обнадійливі ефекти та високий профіль безпеки.

Результати дослідження продемонстрували клінічну ефективність рослинних продуктів у покращенні стану гінгівіту та утворення зубного нальоту

у пацієнтів із захворюваннями ротової порожнини. Ці висновки узгоджуються з нещодавніми даними, що вказують на антимікробну активність рослинних продуктів та їх потенціал для модуляції утворення зубного нальоту та розвитку карієсу. Згідно з нашими результатами, ромашка була найчастіше використовуваним рослинним продуктом для лікування захворювань ротової порожнини, особливо гінгівіту та контролю зубного нальоту. У низці попередніх досліджень ромашка часто згадувалася як засіб проти гінгівіту та зубного нальоту.

Антимікробні, противірусні та протизапальні властивості ромашки пояснюються низкою фармакологічно активних сполук, таких як бісаболол та споріднені сесквітерпени, флавоноїди, апігенін, лютеолін та кверцетин.

Існуючі дані свідчать про ефективність ромашки в лікуванні різних системних та ротових уражень, таких як афтозні виразки.

Згідно з нашими висновками, алое вера було другим за частотою використанням рослинним засобом для лікування пацієнтів із захворюваннями ротової порожнини. Антимікробну активність *A. vera* пояснюють деякими фармакологічно активними сполуками, включаючи антрахінони, алоїн А та В, алое-емодин, алоетову кислоту, антрацен, алое манан, алоерид, антранол, хризофанову кислоту, резистанол та сапонін.

Алоїн та алое-емодин відповідають за антимікробну та противірусну активність *алоє вера*.

У цьому дослідженні *алоє вера* продемонструвало подібну ефективність проти гінгівіту та зубного нальоту порівняно зі звичайною пастою, що містить фтор.

Цей висновок підтверджується низкою попередніх клінічних випробувань, які вказували на протизапальні та протизубні властивості *алоє вера* при лікуванні запалення ясен.

Крім того, наші результати вказують на клінічну ефективність *алоє вера* у покращенні якості життя та клінічних симптомів пацієнтів з червоним плоским лишаєм.

Висновки.

З існуючих даних можна зробити висновок, що *алоє вера* є ефективною рослинною сполукою, яку можна використовувати як альтернативне або допоміжне лікування низки захворювань ротової порожнини, таких як:

- гінгівіт,
- виразки,
- абсцеси ясен,
- кандидоз,
- десквамативний гінгівіт.

Ці результати можна порівняти з попередніми результатами, які значно відрізнялися в різних дослідженнях.